

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 4. svibnja 2011.

[\[Video\]](#)

Molitva – općeljudska i svevremenska stvarnost

Draga braćo i sestre!

Danas želim započeti novi niz kateheza, posvećenih temi koja je svima nama vrlo draga: riječ je o temi molitve, navlastito kršćanske, molitve, naime, koju nas je naučio Isus i kojoj nas nastavlja učiti Crkva. U Isusu, naime, čovjek postaje kadar približiti se Bogu dubinom i intimnošću odnosa očinstva i sinovstva. Zajedno s prvim učenicima, s poniznim se pouzdanjem obratimo dakle Učitelju i zamolimo ga: "Gospodine, nauči nas moliti" (Lk 11, 1).

U narednim katehezama, imajući pred očima Sveto pismo, veliku tradiciju crkvenih otaca, učitelja duhovnosti i liturgije, želimo naučiti živjeti još intenzivnije svoj odnos s Gospodinom, bit će to gotovo svojevrsna "Škola molitve". Znamo dobro, naime, da molitva nije nešto što se javlja samo od sebe: treba učiti moliti, treba gotovo stjecati uvijek iznova to umijeće; i oni koji su napravili velike pomake u duhovnom životu osjećaju uvijek potrebu pohađati Isusovu školu da nauče istinski moliti. Primimo prvu lekciju od Gospodina po njegovu primjeru. Evanđelja nam Isusa opisuju u prisnom i stalnom dijalogu sa Ocem: to je duboko zajedništvo onoga koji je došao u svijet ne da čini svoju volju, već Očevu koji ga je poslao zato da spasi svijet.

U ovoj prvoj katehezi, kao uvod, želim predložiti neke primjere molitve prisutne u drevnim kulturama, da bi istaknuo kako su se ljudi praktički uvijek i posvuda obraćali Bogu.

U drevnom Egiptu, primjerice, neki slijepi čovjek, moleći božanstvo da mu vrati vid, potvrđuje

nešto općeljudsko, a to je čista i jednostavna prošnja onoga koji trpi: "Moje te srce želi vidjeti... Ti koji si mi dao vidjeti tamu, stvori svjetlo za mene. Daj da te mogu vidjeti! Prigni k meni svoje ljubljeno lice" (A. Barucq – F. Daumas, *Hymnes et prières de l'Égypte ancienne*, Pariz 1980., tal. pr. u *Preghiere dell'umanità*, Brescia 1993., str. 30).

U religijama s prostora Mezopotamije dominirao je tajanstveni i paralizirajući osjećaj grijeha, koji, ipak, nije bio lišen nade u otkupljenje i oslobođenje koje će donijeti Bog. Imamo se tako priliku diviti ovoj prošnji jednog od vjernika tih drevnih obreda: "O Bože, koji si milostiv i u najtežem grijehu, oslobodi me mogega grijeha... Svrni svoj pogled, Gospodine, na svoga slugu koji je klonuo i neka se tvoj lahor spusti na njega: pohiti da mu oprostiš. Ublaži svoju strogu kaznu. Daj da, oslobođen okova, ponovno dišem; slomi moje verige, oslobodi me zamke u koju upadoh" (M.-J. Seux, *Hymnes et prières aux Dieux de Babylone et d'Assyrie*, Pariz 1976., tal. pr. u *Preghiere dell'umanità*, nav. dj., str. 37). Ti izrazi pokazuju da je čovjek, u svojem traženju Boga, slutio, premda nejasno, također aspekte milosrđa i dobrote.

U poganskoj religiji antičke Grčke svjedočimo veoma značajnom razvoju: molitva, premda se u njoj i nadalje zaziva Božju pomoć kako bi se izmolila naklonost neba u svim svakodnevnim prilikama života i kako bi se zadobila materijalna dobra, okreće se postupno prema nesebičnijim zahtjevima, koji omogućuju vjerniku da produbi svoj odnos s Bogom i da postane bolji. Primjerice, veliki filozof Platon prenosi molitvu svoga učitelja, Sokrata, kojeg se s pravom smatra jednim od utemeljitelja zapadne misli: "Dajte da budem lijep iznutra. Da smatram bogatim onoga koji je mudar i koji od novca posjeduje samo onoliko koliko može uzeti i ponijeti mudrac. Ne tražim više" (*Opere I. Fedro 279c*, tal. pr. P. Pucci, Bari 1966.).

U iznimnim remek-djelima sivevremenske literature koje predstavljaju grčke tragedije, koje se i danas, nakon dvadeset i pet stoljeća, čitaju, meditiraju i prikazuju sadržane su molitve koje izražavaju želju da se upozna Boga i klanja se njegovu veličanstvu. U jednoj od tih molitava kaže se slijedeće: "Ti na kojem počiva zemlja i koji sjediš na nebu, tko god da bio – teško je, Zeuse, shvatiti je li tvoj zakon naravi ili misli smrtnika – tebi se obraćam: jer ti, tajanstvenim putovima, upravljaš ljudske živote prema pravednosti" (Euripid, *Troiane*, 884-886, tal. pr. G. Mancini, u *Preghiere dell'umanità*, nav. dj., str. 54

I kod Rimljana, koji su predstavljali ono veliko carstvo u kojem je kolijevka i u kojem se velikim dijelom širilo prvo kršćanstvo, molitva, premda vezana uz jedno utilitarističko shvaćanje i u osnovi vezano uz molbu za božjom zaštitom nad građanskim društvom, otvara se ponekad zazivima kojima se možemo diviti zbog njihova žara osobne pobožnosti, koja se preobražava u hvalu i zahvalnost. O tome svjedoči pisac iz rimske Afrike iz 2. stoljeća nakon Krista, Apulej. U svojim spisima on očituje nezadovoljstvo njegovih suvremenika tradicionalnom religijom i želju za više istinskim odnosom s Bogom. U njegovu remek-djelu, naslovljenom *Metamorfoze*, vjernik se obraća jednom ženskom božanstvu ovim riječima: "Ti si sveta, ti si u svako vrijeme spasiteljica ljudske vrste, ti, u svojoj velikodušnosti, uvijek pružaš pomoć smrtnicima, ti pružaš bijednicima u

nevolji slatki osjećaj koji može imati jedna majka. Ni dan ni noć ni jedan čas, kolikogod da kratak bio, ne prođe a da ga ti ne ispunjaš svojim dobročinstvima" (Apulej iz Madaure, *Metamorfoze IX*, 25, tal. pr. C. Annaratone, u *Preghiere dell'umanità*, nav. dj., str. 79).

U istome razdoblju car Marko Aurelije – koji je bio i filozof koji je razmišljao o čovjekovu stanju – potvrđuje nužnost molitve za uspostavu plodne suradnje između Božjeg djelovanja i ljudskog čina. U svojim Sjećanjima piše: "Tko ti je rekao da nam bogovi ne pomaži i u onome što ovisi o nama? Počni dakle moliti i vidjet ćeš" (*Dictionnaire de Spiritualité XII/2*, sv. 2213). Taj savjet cara filozofa su proveli u djelo bezbrojni naraštaji ljudi prije Krista, pokazujući tako da ljudski život bez molitve, koji otvara naš život Božjem otajstvu, biva lišen smisla i uporišta. U svakoj se molitvi, naime, uvijek izražava istina ljudskog stvorenja, koje s jedne strane kuša slabost i bijedu i zato traži pomoć od Neba, a s druge je urešeno izvanrednim dostojanstvom, jer, pripremajući se primiti Božju objavu, otkriva da je kadro ući u zajedništvo s Bogom.

Dragi prijatelji, u ovim primjerima molitve iz raznih epoha i civilizacija izbija na vidjelo svijest da je ljudsko biće stvorenje i da je ovisno od Drugome koji je veći od njega i koji je izvor svakoga dobra. Čovjek u svim vremenima moli jer se ne može ne propitkivati o smislu svojega života, koji ostaje nejasan i beznadan, ako se ne dovede u vezu s Božjim misterijem i njegovom namisli o svijetu. Ljudski je život splet dobra i zla, nezasluženih trpljenja i radosti i ljepote, koji nas spontano i nezaustavljivo potiče moliti Boga za ono nutarnje svjetlo i snagu koji nam pomažu na zemlji i otkrivaju nadu koja nadilazi granice smrti. Poganske religije su zaziv koji sa zemlje čeka riječ s Neba. Jedan od posljednjih velikih poganskih filozofa, koji je živio već u jeku kršćanske epohe, Proklo Carigradski, prenosi ovo očekivanje: "Nespoznatljivi, ti sve nadilaziš. Svaka naša misao pripada tebi. Od tebe su naša zla i naša dobra, uz tebe su sve naše čežnje vezane, o Neizrecivi, čiju prisutnost naše duše čute, uzdižući ti šutljivi himan" (*Hymni*, izd. E. Vogt, Wiesbaden 1957, u *Preghiere dell'umanità*, nav. dj., str. 61).

U primjerima molitve u raznim kulturama, koje smo promotrili, možemo vidjeti svjedočanstvo religijske dimenzije i želju za Bogom upisanu u srcu svakog čovjeka, koji imaju svoj dovršetak i puni izraz u Starom i Novom zavjetu. Objava, naime, čisti i privodi k punini iskonsku čovjekovu čežnju za Bogom, dajući mu, u molitvi, mogućnost da uspostavi dublji odnos s Ocem nebeskim.

Na početku ovog našeg puta želimo ponovno zamoliti Gospodina da prosvijetli naš um i naše srce da odnos s njim u molitvi bude sve snažniji i neprestano živ. Još mu jednom recimo: "Gospodine, nauči nas moliti" (Lk 11, 1).

